

Lietuvos Respublikos švietimo,
mokslo ir sporto ministerijai

2019-04-12
į 2019-04-05

Nr. V7-121
Nr. SR-1288

DĖL PAAIŠKINIMO PATEIKIMO

Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras (toliau – KPMPC), atsakydamas į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2019 m. balandžio 5 d. raštą Nr. SR-1288 „Dėl paaškinimo pateikimo“, pateikia Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai (toliau – ŠMSM) paaškinimą dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus (toliau – SM Vidaus audito skyrius) atlikto Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus audito (toliau – Auditas).

I. Pastabos dėl audito procedūrų

KPMPC, išnagrinėjęs ŠMSM 2019 m. balandžio 5 d. raštu Nr. SR-1288 „Dėl paaškinimo pateikimo“ pateiktą ŠMSM ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus audito pažymą (toliau – Audito pažyma), pažymi, kad nėra aiškus šios Audito pažymos juridinis statusas. Audito pažymoje vartojama sąvoka „vidaus auditas“, nurodomi vidaus audito tikslai, apimtis, o kaip vidaus audito metodai Audito pažymos 1.5 p. nurodoma, kad: „*Vidaus auditas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu ir kitais vidaus auditą reglamentuojančiais teisės aktais bei Susisiekimo ministerijos Vidaus audito skyriaus vidaus audito metodika*“. Atkreiptinas dėmesys, kad tiek pagal Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo nuostatas, tiek pagal Pavyzdinę vidaus audito metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. 1K-117 (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. gegužės 31 d. įsakymo Nr. 1K-207 redakcija) (toliau – Vidaus audito metodika), vidaus audito procedūros užbaigiamos vidaus audito ataskaita. Be to, SM Vidaus audito skyriaus nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2015 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3-508, nenumato šio skyriaus funkcijų, kurios (atitinkami procesai) būtų formalizuotos tokios formos dokumentu (Audito pažyma).

Pažymėtina ir tai, kad pagal Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 5 str. 3 d. „*Vidaus audito tarnyba, prieš pateikdama viešojo juridinio asmens, jam pavaldžių arba jo valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų vadovams vidaus audito ataskaitą, su šios ataskaitos projektu privalo supažindinti audituojamų viešojo juridinio asmens padalinių, jam pavaldžių arba jo valdymo sričiai priskirtų viešųjų juridinių asmenų vadovus ir su jais šį projektą aptarti*“.

Taip pat Vidaus audito metodikos 39 p., 40 p., 41 p., 42 p. nustatyta, kad:

„39. *Vidaus audito ataskaitos projektą VAT turi pateikti audituojamo subjekto vadovui, kuris per 5 darbo dienas turi susipažinti su jam pateiktu vidaus audito ataskaitos projektu ir gali pateikti dėl jo atsiliėpimą.*

40. *Gautą audituojamo subjekto vadovo atsiliėpimą dėl vidaus audito ataskaitos projekto vidaus auditorius turi įvertinti, parengti darbo dokumentą, kuriame nurodomas sprendimas dėl vidaus audito ataskaitos projekto tikslinimo (netikslinimo) pagal audituojamo subjekto atsiliėpime pateiktus pasiūlymus.*

41. *Jei audituojamo subjekto vadovo atsiliėpime pateikti pasiūlymai dėl vidaus audito ataskaitos projekto, į kuriuos nebus atsizvelgta, vidaus auditorius darbo dokumente turėtų nurodyti priežastis, dėl kurių jis į juos neatsizvelgė.*

42. *Vidaus audito ataskaitos projektą vidaus auditorius turi aptarti su audituojamo subjekto vadovu ir su atsakingais už audituotą sritį darbuotojais (susirašinėjimų, susitikimų, komentarų teikimo ar kitais būdais), kad supažindintų juos su nustatytais ir apibendrintais faktais, su audituojamo subjekto vadovo atsiliepime dėl vidaus audito ataskaitos projekto gautais pasiūlymais, į kuriuos nebuvo atsižvelgta, apsvaistytų su jais jų veiklos tobulinimo ir nustatytų neatitikimų šalinimo galimybes. Vidaus auditorius turi įsitikinti, kad audituojamo subjekto darbuotojai supranta pažeidimo, klaidos arba teisės aktų reikalavimų neatitikimo esmę“.*

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 5 str. 3 d., Vidaus audito metodikos 39 p., 40 p., 41 p., 42 p. akivaizdu, kad SM Vidaus audito skyrius atlikdamas Auditą nesilaikė Lietuvos Respublikos teisės aktų ir iki Audito pažymos pateikimo (jos viešinimo) neatliko aukščiau minėtuose teisės aktuose nustatytų derinimo, supažindinimo, aptarimo procedūrų.

Vidaus audito metodikos 27 p., 28 p. taip pat nustatyta, kad:

„27. Rinkdamas vidaus audito įrodymus vidaus auditorius turi atlikti tokias vidaus audito procedūras, kurios užtikrintų, kad vidaus audito rizika būtų sumažinta iki priimtino lygio, nustatomo jo profesiniu sprendimu.

28. Vidaus audito įrodymai renkami, taikant šias vidaus audito procedūras:

28.1. *perskaičiavimą (dokumentų ir apskaitos įrašų aritmetinio tikslumo patikrinimas ar perskaičiavimas);*

28.2. *patvirtinimą (tam tikros informacijos, dėl kurios tikslumo ar buvimo vidaus auditorius abejoja, patvirtinimas ar paneigimas);*

28.3. *patikrinimą (įrašų, materialiojo turto, dokumentų patikrinimas, kurį atliekant galima tikrinti tik kontrolės procedūras arba patiems atlikti patikrinimą);*

28.4. *stebėjimą (procesų, procedūrų ir kt.);*

28.5. *apklausą ir (arba) pokalbį (apklausos anketų ir klausimynų pateikimas ir atsakymų į juos gavimas, pokalbio aprašymas);*

28.6. *analitines procedūras (patikimų rodiklių ir tendencijų analizė)“.*

Kadangi SM Vidaus audito skyrius iki Audito pažymos pateikimo (jos viešinimo) neatliko aukščiau minėtuose teisės aktuose nustatytų derinimo, supažindinimo, aptarimo procedūrų, vidaus auditoriaus surinkti įrodymai negali būti laikytini tinkamais vidaus auditą reglamentuojančių teisės aktų prasme.

Taip pat pažymėtina, kad SM Vidaus audito skyriui, informaciją ir dokumentus buvo prašoma pateikti su protingumo kriterijumi prasilenkiančiais terminais, pavyzdžiui, visų 2016-2018 m. įstaigos pirkimų suvestinę su detalia informacija apie sudarytas sutartis, jų vertes, sutarčių pakeitimus, vykdytus pirkimus, kai pasiūlymą pateikia vienas tiekėjas ar pasiūlymo eilėje lieka vienas tiekėjas, gautas pretenzijas ir t. t., buvo prašoma pateikti per **1 (vieną) darbo dieną** (ŠMSM Vidaus audito skyriaus raštas Nr. VA3-87(26.8-77) gautas 2018 m. gruodžio 12 d., o minėtame rašte prašomos informacijos pateikimo terminas – 2018 m. gruodžio 13 d., 16 val.). Tačiau, neatsižvelgiant į tai, kokie buvo nustatyti informacijos ir dokumentų pateikimo terminai, KPMPC, siekdamas sudaryti tinkamas sąlygas Auditui atlikti, laiku pateikė visą prašomą informaciją ir dokumentus.

II. Viešieji pirkimai

II.1. Papildomas apmokėjimas už tiesioginių funkcijų vykdymą

Audito pažymoje nurodyta, kad: „Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad per 2016-2018 m. papildomai už darbą su viešaisiais pirkimais apmokėta 10 institucijų darbuotojams: <...> KPMPC (1 darbuotojui 481,97 Eur), <...>“.

KPMPC direktorius 1 (vienam) darbuotojui už darbą su viešaisiais pirkimais skyrė priedus prie darbo užmokesčio – iš viso 481,97 Eur, t. y. 369,37 Eur priedą skyrė prie 2016 m. lapkričio mėn. darbo užmokesčio (KPMPC direktoriaus 2016 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. V2-161) ir 112,60 Eur priedą prie 2017 m. kovo mėn. darbo užmokesčio (KPMPC direktoriaus 2017 m. kovo 30 d. įsakymas Nr. V2-137). KPMPC paaiškina, kad minimas darbuotojas nurodytu laikotarpiu KPMPC dirbo 0,5 etato ir buvo atsakingas už KPMPC viešuosius pirkimus, KPMPC teisės aktų rengimą ir kitus teisinius

klausimus. Ypač aktualu tai, kad 2016 m. rugsėjo mėn. ir gruodžio mėn. KPMPC pasirašė 4 (keturias) iš Europos Sąjungos struktūrinių fondo lėšų finansuojamų projektų (toliau – Projektai) finansavimo sutartis su Europos socialinio fondo agentūra:

1) Projekto „Profesijos ir suaugusiųjų mokytojų kvalifikacijos tobulinimo sistemos plėtra“, projekto Nr. 09.4.2-ESFA-V-715-01-0001, 2016 m. rugsėjo 30 d. finansavimo sutartis Nr. V9-92. Projekto trukmė: 2016 m. rugsėjo 30 d. – 2020 m. rugsėjo 29 d.

2) Projekto „Suaugusiųjų švietimo sistemos plėtra suteikiant besimokantiems asmenims bendrąsias ir pagrindines kompetencijas“, projekto Nr. 09.4.2-ESFA-V-715-01-0002, 2016 m. rugsėjo 30 d. finansavimo sutartis Nr. V9-93. Projekto trukmė: 2016 m. rugsėjo 30 d. – 2020 m. rugsėjo 29 d.

3) Projekto „Lietuvos kvalifikacijų sistemos plėtra (I etapas)“, projekto Nr. 09.4.1-ESFA-V-734-01-0001, 2016 m. gruodžio 5 d. finansavimo sutartis Nr. V9-109. Projekto trukmė: 2016 m. gruodžio 5 d. – 2020 m. birželio 5 d.

4) Projekto „Profesinio mokymo ir mokymosi visą gyvenimą populiarinimas Lietuvoje“, projekto Nr. 09.4.1-ESFA-V-713-01-0001, 2016 m. gruodžio 13 d. finansavimo sutartis Nr. V9-112. Projekto trukmė: 2016 m. gruodžio 13 d. – 2020 m. gruodžio 12 d.

Atsižvelgiant į sudarytas Projektų finansavimo sutartis, minimam KPMPC darbuotojui darbo krūvis žymiai padidėjo, kadangi prie įprasto darbo krūvio papildomai reikėjo parengti, suderinti šių Projektų pirkimų planus, atitinkamai pagal juose nurodytą informaciją tikslinti KPMPC einamųjų metų pirkimų planą, dalyvauti rengiant šių projektų prekių, paslaugų technines specifikacijas, pirkimo dokumentų projektus, vykdyti pirkimo procedūras, kol buvo sukurtos naujos darbo vietos ir priimti nauji darbuotojai projektams vykdyti. Todėl, atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, ypač, į išaugusį darbo krūvį, nurodytam darbuotojui pagrįstai buvo skirtas priedas prie darbo užmokesčio. Todėl, iš esmės vienkartinio (išskaidyto į dvi dalis) priedo skyrimas vienam darbuotojui neturėtų būti vertinamas kaip nepagrįstas ir / ar neteisėtas.

II.2. Netinkamas pirkimų planavimas

Audito pažymoje teigiama, kad: „*Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu palyginus institucijų 2018 m. planuotus pirkimus su įvykdytais, nustatyta, kad dalis institucijų neįvykdė 2018 m. viešųjų pirkimų plano (pvz., KPMPC įvykdė 93 iš 125 vnt. planuotų pirkimų, <...>*“.

Audito pažymoje nurodytas teiginys, < *kad dalis institucijų neįvykdė 2018 m. viešųjų pirkimų plano* > yra neteisingas, kadangi informacija SM Vidaus audito skyriui buvo teikiama dar nepasibaigus 2018 finansiniams metams, kai dalis KPMPC 2018 m. IV ketvirtyje suplanuotų viešųjų pirkimų buvo pradedami vykdyti ar buvo vykdomi, tačiau tuo metu dar neįvykdyti. Pavyzdžiui, pirkimai buvo paskelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje arba buvo vykdomos pirkimo procedūros ir nagrinėjami pasiūlymai, nebuvo žinomi konkurso rezultatai, viešųjų pirkimų sutarčių su konkurso laimėtojais pasirašymas numatomas tik 2019 metais ar pan. Atkreipiame dėmesį, kad informacija SM Vidaus audito skyriui turėjo būti pateikta nuo 2018 m. gruodžio 19 d. iki 2018 m. gruodžio 21 d., kai KPMPC dar rengėsi vykdyti ar vykdė likusius 2018 m. IV ketvirtyje viešųjų pirkimų plane suplanuotus pirkimus.

Be to, KPMPC pažymi, kad Audito pažymoje pateiktas neteisingas KPMPC 2018 m. suplanuotų pirkimų skaičius. SM Vidaus audito skyriui pateiktoje KPMPC 2018 m. pirkimų plano įvykdymo ataskaitoje buvo numatyti ne 125 vnt. pirkimų kaip nurodoma Audito pažymoje, bet 113 vnt. viešųjų pirkimų. 2019 m. sausio mėn. duomenimis, KPMPC iš 113 vnt. suplanuotų viešųjų pirkimų įvykdė 104 vnt. pirkimus, t. y. įvykdė 92,04% nuo visų 2018 m. suplanuotų viešųjų pirkimų. Kiti 2018 m. KPMPC viešieji pirkimai buvo neįvykdyti dėl pagrįstų priežasčių, nurodytų pridedamame šio rašto 1 priedo 1 ir 2 lentelėse (pridedamas 1 priedas).

Pažymėtina, jog viešųjų pirkimų tikslas yra įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas (Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 17 str. 2 d. 1 p.). Teismų praktikoje išaiškinta ir laikomasi nuoseklios pozicijos, jog

viešieji pirkimai nėra savitiksliai, kas reikštų, jog pirkimo procedūros turėtų būti baigtos pirkimo sutarties sudarymu tik dėl to, kad pirkimas jau pradėtas. Pradėjus pirkimo procedūras, gali paaiškėti aplinkybės, dėl kurių pirkimo tikslas nebus pasiektas, todėl Viešųjų pirkimų įstatymas numato viešojo pirkimo nutraukimo galimybę (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. lapkričio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-433/2011, 2013 m. kovo 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-32/2013*). Pagal analogiją taikant nurodytą teismų praktiką, akivaizdu, jog viešieji pirkimai neprivalo būti vykdomi vien dėl to, jog buvo numatyti viešųjų pirkimų plane, jeigu, pavyzdžiui, išnyko poreikis įsigyti atitinkamus pirkimo objektus ar jų įsigijimas buvo perkeltas į kitus metus.

Įvardytos priežastys dėl neįvykdytų KPMPC 2018 m. suplanuotų viešųjų pirkimų (pridedamas 1 priedas), akivaizdžiai parodo, kad KPMPC atsakingai rengia prekių, paslaugų technines specifikacijas, siekiant įsigyti kokybiškas prekes ir paslaugas, skiria daug dėmesio kokybei, atlieka rinkos analizę, planavimas vykdomas pagal realų poreikį, o ne pagal gautas ar turimas lėšas, kurias siekiama tik įsisavinti visa apimtimi, kaip teigiama Audito pažymoje. Todėl dalies suplanuotų viešųjų pirkimų neįvykdymas dėl svarbių priežasčių neturėtų būti vertinamas kaip netinkamas viešųjų pirkimų planavimas ir / ar viešųjų pirkimų plano neįvykdymas.

II.3. Netinkamas pirkimo dokumentų rengimas

Audito pažymoje taip pat teigiama, kad: „<KPMPC 2017-12-19 paskelbė Nacionalinių profesinio meistriškumo konkursų vaizdo klipų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugų pirkimą. Šio pirkimo sąlygose numatytas pirkimo objektas – nacionalinių profesinio meistriškumo konkursų 5 (penkių) vaizdo klipų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugos. Be to, pirkimo sąlygose nurodyta, kad pirkimo objektas į dalis neskaidomas, todėl pasiūlymas turi būti pateikiamas visai paslaugų apimčiai, neskaidant jos smulkiau. Šį pirkimą laimėjo UAB „ „ kartu su subrangovu UAB „ „“.

Analogiškai, KPMPC 2018-03-29 paskelbė pirkimą „Nacionalinio profesinio meistriškumo konkurso vaizdo klipo ir informacinių televizijos siužetų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugų pirkimas“, ir laimėtoju pripažino tą pačią įmonę UAB „ „ kartu su subrangovu UAB „ „“.

KPMPC sudaryta viešųjų pirkimų komisija, atlikdama pirkimo procedūras, šių pirkimų nesuskirstė į atskiras dalis (1. Vaizdo klipų sukūrimo paslauga; 2. Vaizdo klipų transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslauga), todėl tiekėjų pasiūlymai dėl nurodytų paslaugų turėjo būti teikiami iš karto. Nors teisės aktuose perkančiajai organizacijai nėra nustatytos pareigos išskaidyti sudėtinį pirkimo objektą, tai nereikia, kad perkančioji organizacija šioje srityje turi visišką diskreciją. Remiantis lygiateisiškumo ir skaidrumo principais, negalima atskirų objektų sujungti į vieną, jeigu tai grindžiama tik perkančiosios organizacijos finansinių ir žmogiškųjų išteklių administravimo tikslais. Atskirų pirkimo objektų sujungimas į vieną turi būti pagrįstas svarbiomis priežastimis, ypač atsižvelgiant į tai, kad atskirų pirkimo objektų sujungimas į vieną lemia mažesnį dalyvių skaičių, nei jis būtų šiuos pirkimo objektus išskaidžius. Tokiu būdu pažeistos VPI 28 str. nuostatos.>“.

KPMPC atkreipia dėmesį, kad vaizdo klipų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugos buvo apjungtos į vieną neskaidomą pirkimo objektą ne dėl perkančiosios organizacijos finansinių ir žmogiškųjų išteklių trūkumo ar netinkamo administravimo, o išimtinai dėl pirkimo objekto specifikos.

Viešųjų pirkimų įstatymo 28 str. 1 d. nustatyta, kad Tarptautinis pirkimas privalo būti, o supaprastintas ar šio įstatymo 2 priede nurodytų socialinių ir kitų specialiųjų paslaugų pirkimas gali būti atliekamas skaidant pirkimo objektą į dalis, kurių kiekvienai numatoma sudaryti atskirą pirkimo sutartį, ir apibrėžiant šių dalių apimtį ir dalyką. Pirkimo objektas skaidomas į dalis kiekybiniu, kokybiniu pagrindu ar pagal skirtingus jo įgyvendinimo etapus.

Kadangi pirkimo objekto techninė specifikacija ta pati visoms paslaugoms, nėra skirtingų įgyvendinimo etapų, kuriant vaizdo klipus turėjo būti išlaikytas vientisumas, bendra koncepcija ir

idėja, todėl vaizdo klipų sukūrimo ir transliavimo paslaugos buvo perkamos neskaidant pirkimo objekto į dalis.

Atkreipiame dėmesį, kad Audito pažymoje teiginys, kad analogiškai paskelbtą pirkimą „Nacionalinio profesinio meistriškumo konkurso vaizdo klipo ir informacinių televizijos siužetų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugų pirkimas“ laimėjo tas pats tiekėjas – UAB „*„kartu su subrangovu UAB „vra neteisingas, nes šį mažos vertės pirkimą, vykdomą skelbiamos apklausos būdu, laimėjo UAB „*„kartu su subteikėju UAB „*„. Pirkimo objektas į dalis nebuvo skaidomas dėl jo mažos apimties, nes buvo perkamas 1 (vienas) vaizdo klipas ir 2 (dviejų) informacinių siužetų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugos. Taip pat pažymėtina, kad šiame mažos vertės pirkime dalyvavo ir kitas tiekėjas – UAB „*„televizija.****

Taip pat pažymėtina, jog nurodytų viešųjų pirkimų sąlygose nebuvo įtvirtintas draudimas dėl tiekėjų negalimumo viešuosiuose pirkimuose dalyvauti kartu su jungtinės veiklos partneriais ir / ar pasitelkti subrangovus, ir / ar remtis trečiųjų asmenų pajėgumais, taip pat nebuvo įtvirtintas reikalavimas paslaugas teikti asmeniškai. Todėl kiekvienas tiekėjas, siekdamas dalyvauti aukščiau paminėtuose pirkimuose, turėjo galimybę juose dalyvauti tiek savarankiškai (vienas), tiek su jungtinės veiklos partneriais, tiek su kitais trečiaisiais asmenimis (subrangovais), kas reiškia, jog viešųjų pirkimų objektų neskaidymas į atskiras dalis jokių būdu neužkirto tiekėjams galimybių dalyvauti pirkimuose ir, tuo pačiu, neapribojo konkurencijos.

Dar daugiau, aplinkybę, jog analizuojamuose viešuosiuose pirkimuose nebuvo apribota konkurencija, patvirtina ir tai, jog rinkoje egzistuoja **daugiau nei trys skirtingi tiekėjai**, kurie yra (buvo) kompetentingi ir pajėgūs dalyvauti minėtuose viešuosiuose pirkimuose.

Papildomai pažymėtina, kad tiekėjai, vadovaudamiesi pirkimo dokumentuose nustatyta tvarka, turi teisę kreiptis į perkančiąją organizaciją dėl konkurso sąlygų paaiškinimo, patikslinimo ar pateikti perkančiajai organizacijai pretenziją, jeigu jų nuomone, tokie nustatyti reikalavimai, pavyzdžiui, pirkimo objekto neskaidymo, riboja konkurenciją ir diskriminuoja tiekėjus, tačiau nei vienas tiekėjas iki pasiūlymo pateikimo termino pabaigos nesikreipė CVP IS susirašinėjimo priemonėmis į perkančiąją organizaciją su prašymu patikslinti konkurso sąlygas dėl šio nustatyto reikalavimo.

Remiantis aukščiau įvardytomis aplinkybėmis konstatuojame, kad KPMPC užtikrino Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų laikymąsi ir pirkimo dokumentų rengimo reikalavimus, o KPMPC nustatyti reikalavimai dėl pirkimo objekto neskaidymo į atskiras dalis neapribojo konkurencijos.

II.4. Netinkamas pirkimo dokumentų rengimas

Audito pažymoje taip pat teigiama, kad: „<Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VPT nutraukė šių institucijų viešuosius pirkimus dėl netinkamo pirkimo sąlygų parengimo:>

<....>

2017 m. KPMPC vykdytą televizijos laidų ciklo sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugų pirkimą Nr. 185555 (200 tūkst. Eur vertės), dėl jame nustatytų nepagrįstų ir dirbtinai ribojančių konkurenciją kvalifikacijos reikalavimų.>“.

Informuojame, kad Viešųjų pirkimų tarnyba (toliau – VPT), įvertinusi KPMPC pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus, nustatė, kad KPMPC 2017 m. vykdytame atvirame konkurse *Televizijos laidų ciklo sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugų pirkimas*, pirkimo Nr. 185555, nustatė 2 (du) nepagrįstus ir dirbtinai ribojančius konkurenciją kvalifikacijos reikalavimus:

- 1) pirkimo dokumentų 3.1.5.3 punkte nustatė reikalavimą, jog tiekėjas turi pasiūlyti laidų redaktorių, turintį ne mažiau kaip dviejų televizijos **švietimo** laidų / programų redaktoriaus patirtį.
- 2) pirkimo dokumentų 3.1.4 punkte nustatė kvalifikacijos reikalavimą tiekėjui dėl tinkamai įvykdytos (ar vykdomos) televizijos **švietimo** laidų kūrimo ir transliacijos paslaugų sutarties.

VPT šiuose kvalifikacijos reikalavimuose pažymėjo kaip netinkamą reikalavimą švietimo sritį, kuris nepagrįstai ir dirbtinai riboja konkurenciją. Pažymėtina, kad VPT pastabų dėl pirkimo

dokumentų daugiau nepateikė, tačiau dėl nustatytų netinkamų kvalifikacijos reikalavimų dėl švietimo srities įpareigojo nutraukti pirkimo procedūras. Todėl, vieno pirkimo per 2016–2018 m. nutraukimas VPT įpareigojimu, neparodo perkančiosios organizacijos nekompetencijos ir / ar nepakankamų gebėjimų rengti viešųjų pirkimų dokumentus bei vykdyti viešuosius pirkimus.

Pažymėtina, kad KPMPC, vykdydamas pirkimo procedūras, gauna labai mažą pretenzijų skaičių, per paskutinius ketverius metus tik 5 (penkiuose) pirkimuose buvo pateiktos tiekėjų pretenzijos ir tik kelios iš jų buvo pagrįstos ar dalinai pagrįstos. Skelbiami pirkimai yra didelės vertės, kuri per 2016 – 2018 metų laikotarpį sudarė 4 453 482,39 Eur su PVM. Todėl, atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad KPMPC vykdomų viešųjų pirkimų dokumentai parengti kompetentingai, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis, yra proporcingi, tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, neribojantys konkurencijos tarp tiekėjų.

II.5. Top 3 tiekėjai

Audito pažymoje taip pat teigiama, kad: „*Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyti trys stambiausi tiekėjai kiekvienoje iš 18 vertintų institucijų (detalesiau – lentelėje).*“

<i>Institucija</i>	<i>Tiekėjo pavadinimas</i>	<i>Tiekėjo pavadinimas</i>	<i>Tiekėjo pavadinimas</i>
<...>			
KPMPC	UAB „ „	UAB „ „	UAB „ „
<...>			

Pažymime, kad KPMPC su UAB „ „ per audituojamą 2016 – 2018 m. laikotarpį yra sudaręs tik 1 (vieną) pirkimo sutartį, kurios vertė yra 1.032.281,25 Eur (su PVM). Sutarties sudarymo data 2017 m. lapkričio 17 d.

Tiekėjai UAB „ „, UAB „ „ ir UAB „ „ dalyvauja KPMPC skelbiamuose pirkimuose, kuriuose gali dalyvauti visi tiekėjai. Pažymime, kad perkančioji organizacija negali riboti tiekėjų dalyvavimo viešajame pirkime ir / ar atsisakyti sudaryti pirkimo sutartį su tiekėju, kurio pasiūlymas yra pripažįstamas ekonomiškai naudingiausiu. KPMPC viešųjų pirkimų dokumentus, įskaitant, reikalavimus tiekėjams, rengia atsižvelgdama į pirkimo objekto specifiką, o gautus pasiūlymus vertina pagal parengtas pirkimų sąlygas, laikantis lygiateisiškumo, skaidrumo ir kitų principų, nustatytų Viešųjų pirkimų įstatyme. Todėl, KPMPC neturi nei objektyvios galimybės, nei pareigos užtikrinti, kad viešųjų pirkimų nelaimėtų tie patys tiekėjai, kurie jau yra laimėję KPMPC vykdytus pirkimus.

Pažymėtina, kad aukščiau paminėti tiekėjai dalyvauja kitų perkančiųjų organizacijų vykdomuose viešųjų pirkimų konkursuose ir sėkmingai juos laimi.

II.6. Neskelbiami pirkimai

Audito pažymoje taip pat teigiama, kad: „*KPMPC neskelbiamų viešųjų pirkimų būdu atlikti pirkimai sudaro didžiąją dalį pirkimų. 2016 – 2018 m. neskelbiami viešieji pirkimai sudaro 95% nuo visų viešųjų pirkimų.*“

KPMPC konstatuoja, kad aukščiau įvardytas Audito pažymos teiginys yra visiškai neteisingas, nes pasirinktas kriterijus įvertinti neskelbiamus ir skelbiamus pirkimus pagal jų vienetų skaičių, neužtikrina objektyvumo principo, tokios kiekybinės analizės rezultatai tinkamai neatliepia Vidaus audito nustatyto tikslo. Taip pat akivaizdu, kad skaičiuojant pirkimus pagal jų vienetų skaičių, neskelbiamų pirkimų skaičius sudarys didžiąją dalį pirkimų kiekvienoje perkančiojoje organizacijoje, o mažesnėje perkančiojoje organizacijoje, kuri gauna ribotą finansavimą ir kurioje pirkimai, skaičiuojant pirkimo vertes pagal to paties tipo prekes, paslaugas yra mažos vertės – visi mažos vertės pirkimai gali būti neskelbiami, tačiau tai nereiškia, kad tokios perkančiosios organizacijos pažeidžia Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas.

VPT yra pateikusi išaiškinimą, kad VPT direktoriaus 2017-06-28 įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo (toliau – Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas) 21.2.1 punkte kalbama apie **numatomą pirkimo**

sutarties vertę. Taigi, tik to konkretaus pirkimo sutarties vertė turi būti mažesnė už 10 000 Eur be PVM. Jeigu kiekvienos iš sutarčių vertė mažesnė kaip 10 000,00 Eur be PVM – tuomet pagal Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo 21.2.1. punktą, visus atskirus pirkimus galima atlikti neskelbiamos apklausos būdu. Tačiau perkančioji organizacija negali dirbtinai skaidyti pirkimų vien tuo pagrindu, kad galėtų visus pirkimus atlikti neskelbiamos apklausos būdu. Dirbtiniu skaidymu VPT laikytų situaciją, kai pirkimų iniciavimas dėl to paties tipo prekių, ar paslaugų vyksta tuo pačiu metu arba panašiu laikotarpiu, pavyzdžiui: *To paties tipo prekių, baldų, perkančioji organizacija ketina įsigyti už 3 000,00 Eur (be PVM) liepos mėn. viduryje, o jau dar kitos savaitės pradžioje, ar net kitą dieną po pirkimo pradžios vėl ketinama įsigyti to paties tipo prekių, pavyzdyje nurodytų baldų jau už 8 000,00 Eur (be PVM).*

Atsižvelgiant į viešųjų pirkimų teisės aktus bei šį VPT išaiškinimą, KPMPC vykdė mažos vertės pirkimus neskelbiamos apklausos būdu, o tuos, kurių numatomos pirkimo sutarčių vertės viršydavo 10 000,00 Eur be PVM, vykdydavo skelbiamos apklausos būdu.

Be to, pažymėtina, kad KPMPC, lyginant kitų Audito pažymoje nurodytų perkančiųjų organizacijų neskelbiamus pirkimus pagal jų skaičių, nėra ta perkančioji organizacija, kuri daugiausiai yra įvykdžiusi neskelbiamų pirkimų, todėl Audito pažymoje įvardytas teiginys, kad tik **KPMPC įvykdė neskelbiamus pirkimus yra neteisingas** (pridedamas 2 priedas). 2 priedo 1 lentelėje matyti, kad pagal visų SM Vidaus audito skyriaus vertintų įstaigų įvykdytus neskelbiamus pirkimus, KPMPC yra tik **12 (dvyliktoje) pozicijoje** pagal neskelbiamų pirkimų skaičių vienetais, o pagal neskelbiamų pirkimų vertes eurais – **15 (penkioliktoje) pozicijoje**.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad minėta informacija buvo plačiai paviešinta informacinės žiniasklaidos priemonėse. Viename iš delfi.lt naujienų portalo paskelbtame straipsnyje buvo nurodyta, kad „**Daugiausiai neskelbiamų viešųjų pirkimų atliko bei Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras – atitinkamai 96 ir 95 proc. visų jų atliktų pirkimų.**“. Tokiu būdu, Lietuvos žiniasklaidai pateikta iškreipta ir neteisinga faktinė informacija apie KPMPC, sudaromas įspūdis, kad lėšos KPMPC skirstomos ir naudojamos neskaidriai ir neracionaliai.

II.7. Pirkimai iš išskirtinio tiekėjo

Audito pažymoje taip pat teigiama, kad: „*Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu abejonių sukėlė paslaugų pirkimai iš tarpininkų ir nesenai įkurtų įmonių, kuriose dirba 1-4 darbuotojai ir kurių pagrindinė veikla neatitinka perkamų paslaugų pobūdžio.*

<...>

Susisiekimo ministerijos atlikto vidaus audito metu nustatyta, kad KPMPC paslaugas pirkė iš įmonių, kuriose dirba 2-3 darbuotojai, pvz., Nacionalinių profesinio meistriškumo konkursų vaizdo klipų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugas ir Nacionalinio profesinio meistriškumo konkurso vaizdo klipo ir informacinių televizijos siužetų sukūrimo ir transliavimo nacionalinės aprėpties televizijoje paslaugas – iš UAB „ (2018-01-15 sutartis Nr. PP9-18/PP9-19; 2018-03-21 sutartis PP9-24), taip pat suaugusiųjų ir bendrųjų ir pagrindinių kompetencijų mokymų savivaldybėse paslaugas iš UAB „ (2017-07-31 sutartis Nr. BK9-13) ir suaugusiųjų, kurie domisi mokymosi visą gyvenimą galimybėmis ir (arba) dalyvauja mokymosi visą gyvenimą plėtojime, bendrųjų kompetencijų mokymų savivaldybėse paslaugas iš VŠĮ „ (2017-11-21 sutartis BK9-15).

KPMPC nurodo, jog Viešųjų pirkimų įstatymo 47 str. 1 d. tiksliai, aiškiai ir nedviprasmiškai nurodyta, jog perkančioji organizacija privalo išsiaiškinti, ar tiekėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas, todėl ji turi teisę skelbime apie pirkimą ar kituose pirkimo dokumentuose nustatyti būtinus kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimus ir šių reikalavimų atitiktį patvirtinančius dokumentus ar informaciją. Perkančiosios organizacijos nustatyti **kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimai negali dirbtinai riboti konkurencijos, turi būti proporcingi ir susiję su pirkimo objektu, tikslūs ir aiškūs.**

KPMPC pažymi, kad kiekvieno pirkimo atveju nustatė tokius kvalifikacinius reikalavimus tiekėjams, kurie atitiko Viešųjų pirkimų įstatymo 47 str. 1 d. reikalavimus ir buvo išimtinai susiję su

protegavimas, naudojantis einamomis pareigomis, vardu ir galia“. Šiame dokumente taip pat nurodoma, kad „nepotizmas yra tiesiogiai susijęs su interesų konfliktais, kurių prevencijai skirtas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas. Minėto įstatymo nuostatų laikymosi kontrolę vykdo Vyriausioji tarnybinės etikos komisija. Nepotizmas itin dažnai pasireiškia tose institucijose, kur administravimo įgaliojimus turintis (-ys) asmuo (-enys) asmeniškai sprendžia jiems toje pačioje (pavaldžioje) institucijoje dirbančių ar siekiančių joje įsidarbinti artimų asmenų tarnybos klausimus. Interesų konfliktas valstybės tarnyboje dirbančiam asmeniui atsiranda nuo pat to momento, kai jis turi priimti sprendimą (dalyvauti jį priimant) ar gali daryti realų poveikį kitiems asmenims dėl savo artimųjų įdarbinimo ar jų tolimesnės tarnybos eigos. Atlikdamas šiuos veiksmus, valstybės tarnyboje dirbantis asmuo jau veikia interesų konflikto situacijoje ir tokiu savo elgesiu pažeidžia imperatyvias Įstatymo nuostatas. Šiuo atveju „sprendimas“ yra bet koks valstybės tarnyboje dirbančio asmens veiksmas.

VTEK rekomenduoja nusišalinti nuo sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo dėl institucijoje dirbančių artimųjų asmenų:

- priėmimo į darbą;
- perkėlimo į kitas pareigas;
- tarnybinių komandiruočių;
- kvalifikacijos kėlimo;
- atostogų;
- priedų, priemonių prie tarnybinio atlyginimo skyrimo;
- skatinimo tarnyboje;
- nuobaudų skyrimo;
- leidimų dirbti kitą darbą;
- tarnybinių pavedimų, susijusių su privačiais artimų asmenų interesais, atlikimo;
- kitų tarnybos klausimų, susijusių su privačiais artimų asmenų interesais, sprendimo.

Atlikdamas bet kurį iš šių veiksmų, valstybės tarnyboje dirbantis asmuo veiktų esant interesų konfliktui ir tokiu savo elgesiu pažeistų imperatyvias Įstatymo nuostatas“.

Šiuo metu KPMPC dirba 6 darbuotojai, kurie susiję giminystės ryšiais. Visi jie yra nesusiję jokiais pavaldumo ryšiais, neturintys teisės priimti jokių sprendimų vienas kito atžvilgiu, asmenų ryšiai deklaruoti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. Taip pat svarbu paminėti, kad darbuotojai priimti ne dabartinio direktoriaus iniciatyva.

Šiuo atveju, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas minėtiems asmenims nedraudžia kartu dirbti vienoje valstybės ar savivaldybės institucijoje, o tik įpareigoja juos savo pareigas atlikti objektyviai ir nešališkai:

- nusišalinti ir nepriimti (nedalyvauti priimant) jokių sprendimų, susijusių (ir) su jų ar jiems artimų asmenų privačiais interesais;
- vykdyti interesų konfliktų prevenciją.

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog Audito pažymoje (Audito pažymos 54 psl.) konstatuota, kad: „KPMPC <...> turi patvirtinuosios pareigybių sąrašą, <...> turi patvirtinuosios visus dokumentus, t. y., aprašą, pareigybių sąrašą ir paskyrę atsakingą asmenį“. Taigi, atsižvelgiant į Audito pažymoje (Audito pažymos 54 psl.) dėstomas aplinkybes KPMPC vadovas turi visas (maksimalias) galimybes užtikrinti efektyvią VPIDVTĮ¹ (22 straipsnis) ir VTEK deklaravimo taisyklių (45 punktas) kontrolę, valdyti vidines ir išorines rizikas dėl interesų konflikto.

Aukščiau išdėstytos aplinkybės patvirtina, kad KPMPC yra patvirtinęs visus privalomus ir rekomenduojamus dokumentus dėl viešųjų ir privačių interesų derinimo, visi privalomi teisės aktų reikalavimai yra vykdomi, jų vykdymo efektyvi kontrolė yra užtikrinta, vidinės ir išorinės rizikos dėl interesų konflikto yra valdomos, todėl KPMPC įvertinimas Audito pažymoje pagal „Nepotizmo rizikos intensyvumas įstaigoje pagal interesų konflikto tikimybę“ negali būti laikomas korektišku ir objektyviu, viešųjų ir privačių interesų derinimą

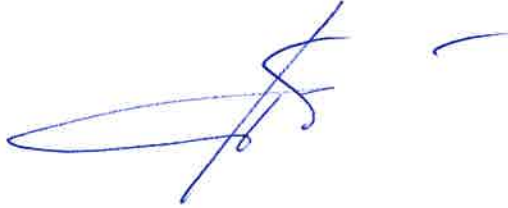
¹ Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas.

reglamentuojančių teisės aktų prasme / atžvilgiu.

PRIDEDAMA:

1. 1 priedas. Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro 2018 metų viešųjų pirkimų plane numatytų, bet neįvykdytų pirkimų sąrašas, 2 lapai.
2. 2 priedas. ŠMSM ir jai pavaldžių 17 institucijų pirkimų pasiskirstymas pagal institucijas (vnt. ir Eur), 1 lapas.
3. 3 priedas. Viešųjų pirkimų tarnybos 2017-11-16 rašto Nr. 4S-3446 „Dėl Viešųjų pirkimo įstatymo nuostatų taikymo ir jų išaiškinimo“ kopija, 2 lapai.

Direktorius

Tadas Tamošiūnas

ŠMM ir jai pavaldžių 17 institucijų pirkimų pasiskirstymas pagal institucijas (vnt. ir Eur)

1 lentelė.

	ŠMM	ESFA	KPMPC	LMNSC	LVJC	MELC	MITA	NMVA	NEC
Visi pirkimai, vnt.	1 034	1 206	630	2 307	127	953	445	856	572
Tarpautiniai	3	5	5	13	0	0	0	2	0
Supaprastinti	9	20	25	15	6	0	0	1	0
Mažos vertės	1 022	1 181	600	2 279	121	953	445	853	536
Visi pirkimai, Eur	5 813 814,00	21 797 017,49	5 180 674,61	4 376 242,84	2 115 072,59	895 388,81	340 221,09	3 066 262,30	1 612 210,02
Tarpautiniai	3 433 494,00	19 891 399,86	316 351,75	1 631 165,00	0,00	0,00	0,00	2 388 515,00	77,897%
Supaprastinti	740 887,00	21 797 017,49	4 040 272,49	691 207,10	913 073,98	0,00	0,00	1 711 000,00	5,577%
Mažos vertės	1 639 433,00	1 883 824,03	824 050,37	2 053 870,74	1 201 998,61	895 388,81	340 221,09	506 747,30	16,527%
Institucijų reitingavimas pagal neskelbiamų pirkimų skaičių (vnt.)	6 pozicija	10 pozicija	12 pozicija	5 pozicija	8 pozicija	1 pozicija	2 pozicija	4 pozicija	14 pozicija
Skelbiami (vnt.)	15	49	34	30	5	2	1	5	45
Neskelbiami (vnt.)	1 019	1 157	596	2 277	122	951	444	851	577
	1 034	1 206	630	2 307	127	953	445	856	572
Institucijų reitingavimas pagal neskelbiamų pirkimų vertes (Eur)	11 pozicija	17 pozicija	15 pozicija	7 pozicija	4 pozicija	1 pozicija	2 pozicija	13 pozicija	9 pozicija
Skelbiami (Eur)	4 233 567,00	20 740 177,12	4 453 482,39	2 372 215,60	728 499,00	31 794,65	21 465,60	2 455 295,00	975 598,09
Neskelbiami (Eur)	1 580 247,00	1 056 840,37	727 192,22	2 044 027,24	1 386 573,59	863 594,16	318 755,49	610 967,30	636 611,93
	5 813 814,00	21 797 017,49	5 180 674,61	4 376 242,84	2 115 072,59	895 388,81	340 221,09	3 066 262,30	1 612 210,02

1 lentelės tęsinys.

	NVI	SPPC	SKVPC	ŠaC	SITC	SMPF	UPC	VPF	VZN
Visi pirkimai, vnt.	3 186	216	491	552	129	1 923	1 019	462	1 352
Tarpautiniai	868	3	3	7	8	0	2	42	0
Supaprastinti	85	15	4	33	13	102	16	4	0
Mažos vertės	2 233	198	484	512	108	1 821	1 001	416	1 352
Visi pirkimai, Eur	21 915 846,55	3 653 656,27	2 208 567,14	17 453 742,51	2 241 448,69	6 339 286,89	3 052 043,75	798 301,88	702 665,67
Tarpautiniai	14 927 937,97	1 789 516,00	253 858,00	13 223 204,28	1 483 499,23	0,00	259 066,92	415 038,57	0,00
Supaprastinti	3 582 996,75	1 191 555,00	344 456,39	3 431 424,82	446 100,78	3 285 305,54	1 125 264,01	150 555,53	0,00
Mažos vertės	3 404 911,83	672 585,27	1 610 252,75	799 113,41	311 848,68	3 053 981,35	1 667 712,82	232 707,78	702 665,67
Institucijų reitingavimas pagal neskelbiamų pirkimų skaičių (vnt.)	18 pozicija	13 pozicija	11 pozicija	16 pozicija	17 pozicija	7 pozicija	9 pozicija	15 pozicija	3 pozicija
Skelbiami (vnt.)	951	15	22	107	28	33	41	50	5
Neskelbiami (vnt.)	2 235	201	469	445	101	1 890	978	412	1 347
	3 186	216	491	552	129	1 923	1 019	462	1 352
Institucijų reitingavimas pagal neskelbiamų pirkimų vertes (Eur)	14 pozicija	10 pozicija	3 pozicija	18 pozicija	16 pozicija	6 pozicija	8 pozicija	12 pozicija	5 pozicija
Skelbiami (Eur)	18 183 482,15	2 316 226,79	737 044,02	16 874 167,77	2 029 545,70	3 266 579,90	1 705 845,45	624 351,68	248 771,00
Neskelbiami (Eur)	3 732 364,40	1 337 429,48	1 471 523,12	579 574,74	211 902,99	3 072 706,99	1 346 198,30	179 950,20	453 894,67
	21 915 846,55	3 653 656,27	2 208 567,14	17 453 742,51	2 241 448,69	6 339 286,89	3 052 043,75	798 301,88	702 665,67